
"İ'lem eyyühe'l-aziz! Madem ki herşeyin Allah'tan olduğunu bilirsin ve ona iz'ânın vardır. Zararlı, menfaatli herşeyi tahsin ve hüsn-ü rızâyla kabul etmek lâzımdır. Ve illâ, gaflete düşmeye mecbur olursun..." devamıyla izah eder misiniz?

Allah'a marifet ve muhabbet, sadece onun varlığını ve birliğini kabul etmekten ibaret değildir; O'nu isim ve sıfatları ile kainatta tanıyıp, O'nun her icraat ve taksimatını gönül rızası ile kabullenmek ve idrak etmek de gerekir. Allah'ın bu icraat ve taksimatı, bizim nefis ve hevamıza zahiren uygun olmasa bile, tam bir itminan ile ona teslim olmamız gerekir ki; gerçek marifet ve muhabbet budur. Bu manada marifet ve muhabbete sahip olanlar, Allah'a karşı her hususta tam bir teslimiyet ve tevekkül içindeler. Bu da, ancak sağlam ve tahkiki bir imanla mümkündür. Taklidi ve zahiri iman, bu kamil teslimiyet ve tevekkül manasını veremediği için, insanlar gafletten kurtulamıyor.

Maalesef insanların ekserisinde marifet ve muhabbet kamil anlamda tezahür ve tecelli etmediği için, insanlar her şeyi nefis ve hevesinin doğrultusunda ve ölçüsünde değerlendiriyor. Yani nefis ve hevesine uygun olan şeylere iyi ve güzel derken; nefis ve hevesine ters olan icraat ve taksimatlara kötü ve çirkin olarak bakıyor. Yani iyi ve güzelin miyar ve mihengi insanın nefis ve hevesi oluyor.

Halbuki şu imtihan yeri olan dünyada, insanların nefis ve hevesine uygun düşen icraat ve taksimler binde birdir; geri kalan kısmı insanın nefis ve hevesine uygun ve mutabık değildir. Böyle olunca insanda müthiş bir isyan ve tenkit potansiyeli oluşuyor. İnsanın bu isyan ve tenkitlerini Allah'a yöneltme riskini, Allah sebepleri araya koyarak önlüyor. Yani insanların gaflet ve sebeplere perestiş etmesi, bir nevi Allah ile kul arasında kalkan ve paratoner oluyor. İnsan gafletten gelen kin ve tenkidini Allah'a değil sebeplere veriyor. Sebepler, insanların haksız tenkit ve düşmanlıkları ile; Allah'ın izzeti arasında bir emniyet vasıtası oluyor.

İnsanı haksız kin ve tenkitten kurtaracak tek çare tahkiki imandır.

Mesnevinin Arapça orijinalinin ilgili kısmının tercümesi aşağıdadır:

"Her şeyin Allah'tan olduğunu bildiğinde ve buna tam kanaat getirdiğinde, seni memnun eden veya sana zarar veren şeylere rıza göstermen gerekir. Eğer rıza göstermezsen gaflete mecbur kalırsın..."

Zulme rıza zulüm olduğundan böyle bir haksızlığa maruz kaldığımızda susamayız; zira Peygamber Efendimiz (asv), haksızlık karşısında susmamızı kesinlikle

yasaklamıştır.

Kanaatimizce bu cümleyi Üstad'ın bir başka cümlesinin ışığında anlamak gerekiyor: **“Kadere iman eden elemden emin olur.”** Burada kendi irademiz dışında ve bizim için bir imtihan olmak üzere başımıza gelen hastalıklar, musibetler, kazalar, ölümler söz konusudur. Bunların hepsi İlâhî bir takdirle meydana geldiğinden, bu gibi hadiselerin rahmet yönüne nazar etmek, itiraz ve şikayet yoluna girmemek gerekir. Üstad'ın bize burada verdiği mesaj bu olsa gerektir. Bu mana, şu ifadelerde açıkça okunmaktadır:

“Senin şu hayatının gayesi, neticesi; o Mâlik`in Esmâsına ve şuûnatına bir mazhariyettir.”

Sana bir musîbet geldiği vakit, de: “İnna lillahi ve inna ileyhi raciun” Yâni: Ben malikimin hizmetindeyim. Ey musîbet! Eğer onun izin ve rızasıyla geldin ise, merhaba, safa geldin! Çünkü: Elbette bir vakit ona döneceğiz ve onun huzuruna gideceğiz ve ona müştakız. Madem herhalde bir zaman bizi hayatın tekâlifinden âzad edecektir. Haydi ey musîbet! O terhis ve o âzad etmek, senin elinle olsun, razıyım.” der.”(1)

Üstad başka yerde **“Dosttan gelen her şey sevimlidir”** der. Hastalar Risalesi'nde ise sorunuzun net cevabını bulabiliriz:

“ONDOKUZUNCU DEVA: Cemil-i Zülcelal`in bütün isimleri esma-ül hüsna tabir-i Samedanîsiyle gösteriyor ki, güzeldirler. Mevcudat içinde en latif, en güzel, en câmi`âyine-i Samediyet de hayattır. Güzelin âyinesi güzeldir. Güzelin mehasinlerini gösteren âyine güzelleşir. O âyinenin başına o güzelden ne gelse, güzel olduğu gibi; hayatın başına dahi ne gelse, hakikat noktasında güzeldir. Çünkü güzel olan o esma-ül hüsnanın güzel nakışlarını gösterir. Hayat, daima sıhhat ve âfiyette yeknesak gitse, nâkıs bir âyine olur. Belki bir cihette adem ve yokluğu ve hiçliği ihsas edip sıkıntı verir. Hayatın kıymetini tenzil eder.”

“Ömrün lezzetini sıkıntıya kalbeder. Çabuk vaktimi geçireceğim diye, sıkıntıdan ya sefahete, ya eğlenceye atılır. Hapis müddeti gibi, kıymetdar ömrüne adavet edip, çabuk öldürüp geçirmek istiyor. Fakat tahavvülde ve harekette ve ayrı ayrı tavırlar içinde yuvarlanmakta olan bir hayat, kıymetini ihsas ediyor, ömrün ehemmiyetini ve lezzetini bildiriyor. Meşakkatte ve musibette dahi olsa, ömrün geçmesini istemiyor. “Aman Güneş batmadı, ya gece bitmedi” diye sıkıntısından of! of! etmiyor.”

“Evet gayet zengin ve işsiz, istirahat döşeginde herşeyi mükemmel bir efendiden sor; ne haldesin? Elbette, aman vakit geçmiyor, gel bir şeş-beş oynayalım, veyahud vakti geçirmek için bir eğlence bulalım, gibi müteellimane sözleri ondan işiteceksin.. veyahut tul-i emelden gelen, bu şey`im eksik, keşki şu işi yapsaydım gibi şekvaları işiteceksin. Sen bir

musibettede veya işçi ve meşakkatli bir halde olan bir fakirden sor; ne haldesin? Akli başında ise diyecek ki: "Şükürler olsun Rabbime, iyiyim, çalışıyorum. Keşki çabuk Güneş gitmeseydi, bu işi de bitirseydim. Vakit çabuk geçiyor, ömür durmuyor gidiyor. Vakıa zahmet çekiyorum, fakat bu da geçer, her şey böyle çabuk geçiyor." diye, manen ömür ne kadar kıymetli olduğunu, geçmesindeki teessüfle bildiriyor. Demek meşakkat ve çalışmakla, ömrün lezzetini ve hayatın kıymetini anlıyor. İstirahat ve sıhhat ise, ömrü acılaştırıyor ki, geçmesini arzu ediyor."

"Ey hasta kardeş! Bil ki, başka risalelerde tafsilâtıyla kat`î bir surette isbat edildiği gibi; musibetlerin, şerhlerin, hattâ günahların aslı ve mayesi ademdir. Adem ise şerdir, karanlıktır. Yeknesak istirahat, sükût, sükûnet, tevakkuf gibi haletler ademe, hiçliğe yakınlığı içindir ki, ademdeki karanlığı ihsas edip sıkıntı veriyor. Hareket ve tahavvül ise vücuddur, vücudu ihsas eder. Vücut ise hâlis hayırdır, nurdur."

"Madem hakikat budur; sendeki hastalık, kıymetli hayatı safileştirmek, kuvvetleştirmek, terakki ettirmek ve vücudundaki sair cihazat-ı insaniyeyi o hastalıklı uzvun etrafına muavenetdarane müteveccih etmek ve Sâni`-i Hakîm`in ayrı ayrı isimlerinin nakışlarını göstermek gibi, çok vazifeler için, o hastalık senin vücuduna misafir olarak gönderilmiştir. İnşâallah çabuk vazifesini bitirir gider. Ve âfiyete der ki; sen gel, benim yerimde daimî kal, vazifeni gör, bu hane senindir, âfiyetle kal."(2)

(1) bk. [Lem'alar, On Yedinci Lem'a.](#)

(2) bk. [a.g.e., Yirmi Beşinci Lem'a.](#)